

Vastaanottajalle

Lausunto valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja sitä koskevan ympäristöselostuksen valmistelun käynnistämisestä

Uudistamisen tavoitteet

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden rooli on konkretisoida ja täsmentää kaavojen lakisääteisiä sisältövaatimuksia valtakunnallisesta näkökulmasta. Tavoitteet valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamiselle ovat hyvät: vaikuttavat, rajatut ja täsmällisemmät. Suomi on maakuntakaavoitettu kattavasti 15 vuoden aikana, joten yleistavoitteiden rooli uudistamisen tavoitteiden näkökulmasta ei ole enää ajankohtainen. Tavoitteista puuttuu sisältöjen osalta maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimuksissakin oleva maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytysten huomioon ottaminen. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat osoittautuneet valitusperusteena oikeuskäytännössä kestäviksi, joten uudistuksessa elinkeinojen näkökulma on huomioitava. Erityistavoitteissa on huomioitu vain poronhoitoalueen poronhoidon alueidenkäyttöisten edellytysten turvaaminen.

Elinkeinoelämän toimintaedellytysten huomioiminen valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa

Pohjois-Savon liitto edellyttää, että valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa huomioidaan Valtioneuvoston päätös 25.2.2016 valtakunnallisista alueiden kehittämisen painopisteistä vuosille 2016-2019. Suomi tarvitsee pitkän aikaa lisää investointeja, uutta vientiä ja yritystoimintaa sekä nykyisten yritysten uusiutumista. Yritysten hankkeille tulee antaa riittävästi toiminta- ja sijoittumismahdollisuuksia. Pitkälle etukäteen ei ole mahdollista nähdä, millaisia yrityshankkeita on lähtemässä liikkeelle ja mihin ne pitäisi sijoittaa. Nämä ratkaisut tehdään yrityksissä ja joskus rahoituksessa, vaikka luonnollisesti kunnat ja maakunnat tekevät parhaansa luodakseen vetovoimaiset sijaintialueet. Luonnollisesti yritysten toiminnassa tulee noudattaa ympäristösäädöksiä, minkä vuoksi niistä ei erikseen tarvitse antaa erityisiä yleisiä ohjeita.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa ei pidä asettaa yritysten sijoittumiselle ja yritysalueiden kaavoitukselle rajaavia ehtoja. Ainoat poikkeukset ovat erittäin merkittävät ympäristöriskit kuten säteilyvaara tai vaaralliset aineet osana yritysten toimintaa. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tulee katsoa kokonaisuutta yli eri sektoreiden. Tässä kokonaisuudessa tulee huomioida elinkeinojen kehittyminen pitkällä tähtäimellä siten, että myös muut alueidenkäyttötavoitteet voivat toteutua.

Itäisen Suomen saavutettavuus on turvattava

Nykyisissä valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on todettu, että alueidenkäytön suunnittelussa on säilytettävä mahdollisuudet toteuttaa uudet rautatieyhteydet Helsingistä Turun ja Pietarin suuntiin. Itä-Suomen maakuntaliitot esittivät yhteislautunnossaan 2015 Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavasta Helsinki–Pietari nopean liikenteen ratayhteyttä Kouvolan kautta ja tämä on huomioitava alueidenkäyttötavoitteissa.

teita uudistettaessa. Ratayhteys Kouvolan kautta Pietariin on koko Suomelle ja Itä-Suomelle niin elinkeinoelämälle kuin kansantaloudelle järkevin ratkaisu, sillä sen vaikutukset ulottuvat laajalle itäiseen Suomeen ja mahdollistavat paremmat liityntäyhteydet ja yhteyksien nopeuttamisen myös pääkaupunkiseudulle. Tärkeää on myös, että Helsinki–Pietari-radalta on yhteys Helsinki–Vantaa lentoasemalle.

Alueiden erilaisuus on huomioitava

VTT:n selvityksen mukaan seuraavien vuosikymmenteen aikana rakentaminen keskityy suurille kaupunkiseuduille 75-95% riippuen skenaariosta. Kasvavilla alueilla alueidenkäytön ohjaustarve on suurempi kuin väestöään menettävillä alueilla. Samanaikaisesti nyt väestöään menettävien alueiden rooli kasvaa biotalouden edistämisen näkökulmasta. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on huomioitava tilanne paremmin kuin nykyään.

Kuntien alueidenkäyttövallan ja -vastuun selkeyttäminen

Hallitusohjelmassa on tavoitteena kuntien alueidenkäyttövallan ja -vastuun kasvataminen ja selkeyttäminen. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat nykyään kaikkia kaavatasoja, vaikka ensisijaisesti todetaan ohjaavan maakuntakaavoitusta. Jatkossa on syytä harkita, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat vain maakunnan suunnittelua ja -kaavoitusta. Maakuntakaavassa tehdyn yhteensovituksen kautta ne ohjaavat aluevarauksina ja suunnittelumääräyksinä kuntakaavoitusta. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet päivittyvät niin harvoin, että maakuntakaavat ehtivät hyvin uudistua riittävässä tahdissa.

Energiaomavaraisuus tavoitteeksi

Vuonna 2014 Suomen kauppatase oli 1,8 miljardia euroa negatiivinen, mutta energiatase 6.1 miljardia euroa negatiivinen, vaikka tase onkin vuodesta 2011 parantunut. Kotimaisten energialähteiden osuus sähköntuotannosta oli samana vuonna 44 %. Luku on lähellä valtiovarainministeriön arvioimaa Suomen julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysvajeen suuruutta. Suomessa on siis 6,1 miljardien euron vuosittainen kysyntä, joka tällä hetkellä energiapolitiisesta siiloajattelusta, sääntelystä, verotuksesta, tuista ja infrastruktuurista johtuen tulee tyydytetyksi tuontienergialla ja -teknologialla 1). Valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin tulisi sisällyttää tavoite kotimaisen energian ja sähköntuotannon toimintaedellytysten parantamisesta. Suomessa on hyvät edellytykset uusiutuvien energialähteiden osuuden lisäämiseen ja samalla kriisivalmiuden parantamiseen.

1)Kasvua ja työllisyyttä uudella energiapolitiikalla

Minna Halme, Janne Hukkinen, Jouko Korppi-Tommola, Lassi Linnanen, Matti Liski, Raimo Lovio, Peter Lund, Jyrki Luukkanen, Oskari Nokso-Koivisto, Jarmo Partanen, Markku Wilenius, 2014

POHJOIS-SAVON MAAKUNTAHALLITUS

Seppo Kääriäinen
maakuntahallituksen puheenjohtaja

Jussi Huttunen
maakuntajohtaja

Jakelu

Ympäristöministeriö
ELY-keskuus